

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ВНЗ: ДОСВІД НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ НУК ІМ. АДМІРАЛА МАКАРОВА

У сучасному світі йде перехід до послуг, доступних за допомогою інтернету. Інформаційні технології (ІТ) інтенсивно розвиваються в цьому напрямку і застосовуються в різних сферах діяльності, в тому числі і в бібліотечній справі. Збільшення обсягу даних в електронному вигляді вимагає їх зберігання і швидкого доступу до них, що не завжди можливо реалізувати на наявних технічних ресурсах в бібліотеці. Часте оновлення програмного забезпечення, застарівання дорогого серверного обладнання, необхідність розширення ІТ-інфраструктури призводять до того, що некомерційні організації «залишаються в минулому столітті».

Рятівним виходом із скрутного становища є хмарні технології.

Хмарні технології (обчислення) (**англ.** Cloud Computing) – це електронне сховище ваших даних у мережі інтернет, яке дозволяє зберігати, редагувати, а також ділитися цікавими файлами і документами з вашими друзями та колегами.

Ці, достатньо нові, технології можливо використовувати у різних напрямках:

- сховище для приватного доступу (можливість використовувати одним співробітником бібліотеки);
- сховище для обмеженого доступу (можливість використовувати співробітниками бібліотеки або певною групою користувачів);
- сховище відкритого доступу (можливість використовувати всією спільнотою).

Все вище назване існує тільки для того, щоб залучити користувачів до бібліотеки та задовольнити їх інформаційні потреби.

Бібліотеки активно користуються розподіленими хмарними технологіями, такими як Google, DSpace, Twitter, Facebook, Youtube та ін. Вони дозволяють знижувати вартість обслуговування сховищ інформації і значно збільшувати обсяги збережених даних.

Наукова бібліотека НУК ім. адмірала Макарова використовує такі хмарні сховища:

- Google диск
- ISSUU
- Microsoft one drive
- DSpace
- Facebook
- V Kontakte.

Пропоную зупинитися на кожному з них та розглянути, яким чином вони пов'язані з діяльністю бібліотеки.

Диск Google (**англ.** Google Drive) – сховище даних, яке належить компанії Google Inc., що дозволяє користувачам зберігати свої дані на серверах у хмарі і ділитися ними з іншими користувачами в Інтернеті. Google Drive включає Google Docs, Sheets, and Slides, його офісний пакет дозволяє спільно редагувати документи, електронні таблиці, презентації, малюнки, форми, і багато іншого.

Цей вид «хмари» співробітники бібліотеки використовують тільки як варіант для приватного та обмеженого доступу до документів, а саме для інформування про таке:

- **Дні кафедри**

Основна мета заходу – проінформувати фахівців університету про сучасні бібліотечно-бібліографічні ресурси та інформаційні технології, що використовуються в науковій бібліотеці. Всі ми знаємо як він традиційно проводиться: підготовча робота, складається програма заходу, підбирається література, призначається день та час.

НБ НУК додатково крім цієї роботи готує також електронний варіант даного заходу. За допомогою комп'ютерних технологій створюється презентація в яку вміщена література відібрана раніше. Вона систематизується, додається обкладинка, БО, анотація і в готовому вигляді подається на Google Drive. Співробітникам кафедри надсилається лист з посиланням на цей ресурс. Кожен викладач в зручний для себе час має можливість переглянути документ і вибрати потрібну для себе літературу.

- **Дистанційне розповсюдження інформації в довідково-інформаційній роботі.**

Мета: задоволення інформаційних потреб користувачів різної спрямованості (книга, стаття, довідка та ін.). В нашій бібліотеці це в зазвичай списки літератури. Як це відбувається? Абоненти заповнюють анкету, де вказують свої дані та цікаві їм теми. Бібліограф переглядаючи періодичні видання та бюллетень нових надходжень відбирає документи за темами та формує списки літератури. Всі вони зберігаються на Google Drive. І вже з диску документ підв'язують до електронного листа і відправляють абоненту.

Для заповнення контенту Веб-сайту НБ НУК використовуються такі сховища: ISSUU та OneDrive.

ISSUU – вільна електронна видавнича платформа для журналів, каталогів, газет. За допомогою цієї платформи на сайт бібліотеки виставляються бібліографічні покажчики, тематичні списки літератури, віртуальні виставки та ін. Переглянувши документ, дається посилання на сайт ISSUU, де можна подивитися інформацію про створення цього документу, поділитися посиланням з друзями у соціальних мережах та подивитися інші документи бібліотеки.

OneDrive – це безкоштовне інтернет-сховище, що надається разом з обліковим записом Майкрософт. Прикладом використання OneDrive є фоторепортажі з різних масових заходів (конференцій, лекцій, презентацій, нарад, днів інформацій тощо), які виставляються на сайт за допомогою саме цього сховища.

Говорячи про хмарні технології та електронні сховища даних, неможливо не розповісти про VMware.

VMware – лідер в області розробки рішень зберігання / управління даними і віртуалізації дотримується єдиної концепції прискорення переходу до хмарних обчислень за рахунок застосування розширеної віртуалізації, автоматизації та самообслуговування.

DSpace – пакет вільного/відкритого ПЗ, що надає інструменти для керування цифровими активами, використовується як основа для колективних архівів. Це ПЗ також пропонується як платформа для цифрового зберігання.

За допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace та хмарних технологій VMware був створений інституційний репозитарій.

Electronic Institutional Repository of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (eir.nuos.edu.ua) – електронний інституційний репозитарій Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ до наукових досліджень професорсько-викладацького складу, співробітників, магістрантів, аспірантів та студентів університету.

Хмарні технології і соціальні мережі. Обидва ці поняття пов'язані. Соціальні мережі не можуть існувати без хмарних технологій, а хмарні технології стають все більш соціальними. Соціальні мережі пропонують інтерактивні діалоги і «вносять істотні і широко поширені зміни в зв'язки між організаціями, спільнотами та окремими особами».

Сьогодні бібліотеки активно стали використовувати можливості інтернет-спільнот, соціальних мереж, блогів для свого позиціонування. Спільнота – це, насамперед, засіб для підтримки відносин і формування думки в найактивнішій, найвпливовішій частині цільової аудиторії бібліотек.

Контент (наповнюваність сторінки):

- анонси майбутніх заходів (конференцій, лекцій, презентацій, нарад, акцій, квестів, днів інформацій) та підведення їх підсумків з фоторепортажами;
- віртуальні виставки;
- тріал-доступи;
- книжкові експозиції;
- вітання та ін.

При веденні такої сторінки помилкою буде чекати негайного результату і істотного припливу нових читачів від цієї роботи. Спираючись на світову статистику можна сказати, що перетворення користувачів інтернет-спільнот в споживачів послуги складає 1%.

Навіщо ж тоді йти в соцмедіа?

Виявимо мотиви використання соціальних мереж у бібліотечній справі:

1. Як маркетинговий інструмент для реклами самої бібліотеки.
2. Для вивчення цільової аудиторії (насамперед студентів).
3. Для поширення інформації, що міститься в бібліотеці.
4. Для створення позитивного, сучасного іміджу.

Бібліотека НУК зареєстрована в таких соціальних мережах: Facebook та VK.com.

Facebook – найпопулярніша соціальна мережа у світі, що почала працювати 2004 року як мережа для студентів деяких американських університетів. Засновником та головою сервісу є Марк Цукерберг.

Facebook надає статистику вподобань, охопленнь та залучених людей. На даний момент кількість вподобань на сторінці НБ НУК у фейсбуці складає 141. На слайді також представлено загальне охоплення – це кількість людей, які бачили будь-яку дію сторінки, включаючи публікації, публікації інших людей на сторінці, відвідування та ін. Аналізуючі отримані дані, можна побачити, що користувачі відвідують сторінку на Facebook, а найбільш високі показники у дні публікації матеріалів.

VK.com, ВКонтакті – друга найбільша соціальна мережа у Європі після Facebook. Популярна здебільшого серед російськомовних користувачів. Заснована у 2006 році Павлом Дуровим.

Вконтакті також дає свою статистику. І вона на відміну від попередньої мережі більш розгорнута. На даний момент кількість учасників на сторінці НБ НУК у ВК складає 143 і знаходиться на стадії зростання, це обумовлено новим навчальним роком та відкритою популяризацією її серед студентів. На слайді представлена кількість унікальних відвідувачів та переглядів. В інтернет технологіях під унікальним відвідувачем розуміється користувач, що вперше відвідав певну інтернет сторінку за заданий проміжок часу. (УВ – 133, П – 374).

Сьогодні впровадження хмарних технологій в бібліотечні послуги стає невід'ємною частиною ефективної комунікації не тільки між співробітниками, але і між читачами. Крім того, ми отримуємо безкоштовний і якісний засіб, що дозволяє використовувати інформаційні ресурси максимально продуктивно.

Наукова бібліотека НУК використовує декілька хмарних сховищ для більш зручного користування. Кожне з них відповідає своєму завданню: чи то відправляти свої дані в хмару і отримувати до них доступ з будь-якого місця, де є Інтернет; чи використовувати як сховище повнотекстового доступу в режимі реального часу до наукових та навчальних матеріалів, що реалізовується для будь-якого користувача у глобальній інформаційній мережі.

Співробітники бібліотеки і надалі будуть продовжувати працювати у заданому напрямку для задоволення інформаційних потреб користувачів та популяризації НБ НУК ім. адмірала Макарова не тільки в українське суспільство, але й на міжнародний рівень.

Список використаної літератури та джерел

1. About DSpace [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dspace.org/introducing>. – Назва з екрана.
2. Google Drive [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Google_Drive. – Назва з екрана.
3. ISSUU [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://en.wikipedia.org/wiki/Issuu>. – Назва з екрана.
4. Облачное хранилище данных [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://pk-prosto.ru/oblachnoe-xranilishhe-dannyx>. – Загл. с экрана.
5. Синковская, Е. В. Вузовская библиотека в «виртуальной» жизни студента [Электронный ресурс] / Е. В. Синковская. — Режим доступа : <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2014/disk/058.pdf>. – Загл. с экрана.
6. Соціальні мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://onenetblogweb.blogspot.com>. – Назва з екрана.
7. Федоров, А. Облачные решения для библиотек [Электронный ресурс] / А. Федоров. – Режим доступа : <http://ideafor.info/?p=4506>. – Загл. с экрана.
8. Хмарні обчислення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%BE%D0%B1%D1%87%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F. – Назва з екрана.